

Sygn. akt III CSK 116/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Jan Katner

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości "T.(...)" S.A. w K.

przeciwko D.(...) S.A. w T.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 stycznia 2010 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 25 listopada 2008 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok w części zasądzającej i orzekającej o kosztach i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 30 czerwca 2008 r. zasądził od pozwanej D.(...) S.A. w T. na rzecz powoda Syndyka Masy Upadłości „T.(..)” S.A. w K. kwotę 806 548,37 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Za podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przyjął następujące ustalenia.

Strony pozostawały w stałych stosunkach gospodarczych. Powód wykonywał części zamienne na zamówienie pozwanej z dostarczonych mu surowców, a także usługi w zakresie utrzymania ruchu maszyn i urządzeń. Współpraca stron odbywała się w ten sposób, że pozwana wystawiała stosowne zlecenia: 1. w dniu 15.06.2007 r. zleczone wykonanie utrzymywania ruchu pras, urządzeń i narzędzi za 35 380 zł za dzień (plus VAT) z tym, że zlecenie obejmowało także usługi wykonane 14.06.2007 r. i obowiązywało do 19.06.2007 r.;

2. w dniu 20.06.2007 r. zlecono obróbkę mechaniczną utrzymania ruchu maszyn i urządzeń w zakresie każdorazowo zleconym przez D.(...) S.A. za 42 zł za roboczogodzinę (plus VAT). Zlecenie obowiązywało do 30.06.2007 r.;

3. w dniu 29.06.2007 r. zlecono usługi utrzymania ruchu maszyn i urządzeń przez trzy zmiany w cenie po 42 zł za roboczogodzinę (plus VAT). Zlecenie to obowiązywało do dnia 28.07.2007 r. Wszystkie zlecenia zostały podpisane przez G. C., który był uprawniony jednoosobowo do reprezentacji pozwanej. Nadto pozwana wystawiała każdorazowo zamówienia na usługi, a także na wykonanie określonych szczegółowo elementów jak trzpienie itp. Wykonanie tych zamówień było potwierdzane przez pozwaną w dowodach W-Z które zawierały symbole usługi, materiału i wyrobu identyczne jak w raportach produkcji. Dowody W-Z były wskazywane w fakturach wraz z numerem zamówienia. Wszystkie zamówienia były wystawiane przez D.(..) na druku opatrzonym jej pieczętką i podpisem upoważnionego pracownika. Na dowodach W-Z pozwana potwierdzała podpisem i pieczętką otrzymanie zamówionych wyrobów. Sporządzano także protokoły odbioru (choć nie we wszystkich przypadkach). Po wykonaniu zleceń, powód wystawiał stosowne faktury, których do czasu procesu pozwana nie kwestionowała.

W ocenie Sąd Okręgowego roszczenie strony powodowej za wykonane usługi i wyroby jest usprawiedliwione w świetle art. 750 k.c. w związku z art. 724 k.c i art. 735 k.c.

Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 listopada 2008 r. zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 209 602,37 zł z ustawowymi odsetkami, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że na stronie powodowej spoczywał ciężar wykazania świadczonych usług oraz wykonania wyrobów na rzecz strony pozwanej jako skutku zawartych umów. Z kserokopii niektórych zamówień dołączonych do pozwu wynika, że

przystąpienie do wykonania zamówienia było jednoznaczne z zawarciem umowy na warunkach określonych w zamówieniu. Zeznania świadków, jak i również treść zamówień oraz korespondencja stron wskazują, że pomiędzy stronami dochodziło do zawarcia umów przez czynności faktyczne. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że strony łączyły umowy o wykonanie usług oraz wytworzenie określonych wyrobów.

Samo wystawienie faktury przez wykonawcę z powołaniem się na zamówienie nie stanowi wystarczającego dowodu stwierdzającego wykonanie usług bądź wyrobów wymienionych w treści faktury. W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana żądała przedłożenia przez stronę powodową oryginałów wszelkich dokumentów załączonych do pozwu. Przepis art. 128 k.p.c. pozwala na dołączenie do pozwu odpisów załączników (ich kserokopii) zamiast załączników w oryginale. Jednak z mocy art. 129 k.p.c. strona powołująca się na dokument obowiązana jest na żądanie przeciwnika złożyć oryginał dokumentu. Na rozprawie w dniu 25 czerwca 2008 r. strona powodowa przedłożyła niektóre posiadane oryginały dokumentów, a to protokół odbioru, dowody W-Z nr (...), które są potwierdzone pieczęcią i podpisem pracownika strony pozwanej.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy hasłowe postawienie przez stronę pozwaną zarzutu nieprzedstawienia oryginałów dowodów W-Z oraz protokołów odbioru zleconych prac nie uzasadnia wniosku apelacji o oddalenie w całości powództwa. Przepis art. 129 k.p.c. na który powołuje się strona pozwana w apelacji gwarantuje stronie prawo zapoznania się z oryginałem każdego dokumentu, na jaki powołuje się strona przeciwna. Protokół odbioru zleconych robót i dokument W-Z są dokumentami księgowo-rozliczeniowymi, które są sporządzane co najmniej w dwóch egzemplarzach, po jednym egzemplarzu dla każdej ze stron stosunku zobowiązaniowego. Charakter wskazanych dokumentów rozliczeniowych nie daje podstaw do przyjęcia, że strona pozwana nie miała możliwości zapoznania się z treścią oryginalnej kopii, bądź oryginału dowodu W-Z, czy też protokołu odbioru podpisanego przez jej pracownika. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny przyjął, że protokół odbioru prac sporządzony z udziałem pracowników obydwu stron oraz dowody W-Z, na których jest widoczna pieczęć strony pozwanej oraz podpis jej pracownika uwiarygodniają wykonanie prac, bądź dostarczenie wyrobu. W toku postępowania strona pozwana nie twierdziła, że nie posiada wskazanych wyżej dokumentów, a jedynie powoływała się na brak przedstawienia oryginału tych dokumentów.

Sąd Apelacyjny aprobował ustalenia Sądu Okręgowego, że strona powodowa wykonała usługi bądź wyroby objęte dziewięcioma fakturami, których wartość wynosi 209.602,37 zł. Ze szczegółowego opisu wynika, że w niektórych przypadkach Sąd Apelacyjny oparł się wyłącznie na kserokopiach dokumentów. Zasądzając kwotę 209.602,37 zł Sąd Apelacyjny podał jako podstawę prawną art. 750 k.c. w związku z art. 735 k.c. za świadczone usługi oraz art. 605 k.c. co do zasądzonych należności za wytworzone wyroby.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w części zasądzającej od niej na rzecz powoda kwotę 209.602,37 zł oraz orzekającej o kosztach. W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy: art. 129, 245, 328 § 2 i 378 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego zostało oparte na dokumentach załączonych do pozwu, których nie złożono w oryginałach. Stosownie do art. 129 k.p.c. strona powołująca się w piśmie na dokument obowiązana jest na żądanie przeciwnika złożyć oryginał dokumentu w sądzie jeszcze przed rozprawą. Pozwana korzystając z uprawnienia przewidzianego w art. 129 k.p.c. w sprzeciwie od nakazu zapłaty i konsekwentnie w dalszych pismach żądała złożenia w oryginałach dokumentów załączonych do pozwu. Powód złożył oryginały kilku tylko dokumentów.

Zgłoszone przez pozwaną żądanie złożenia wszystkich oryginałów dokumentów załączonych do pozwu mieściło się w ramach określonych w art. 129 k.p.c., dlatego nie jest trafne dezawuowanie przez Sąd Apelacyjny zarzutu nieprzedstawienia oryginałów dokumentów jako zarzutu hasłowego. Nie jest także zasadny pogląd, że pozwana powinna oświadczyć, że sama nie posiada oryginałów dokumentów oraz wykazać, że nie miała możliwości zapoznać się z ich treścią. Takie wymogi z art. 129 k.p.c. nie wynikają. Stanowisko Sądu Apelacyjnego w istocie sprowadza się do utożsamiania kserokopii dokumentów z ich oryginałami, co ewidentnie narusza art. 129 k.p.c. Nie ulega wątpliwości, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Z powyższych względów na mocy art. 398¹⁵ k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.